SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 5. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Brunkeberg 14 97. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 3 Mars 1910. | Expedition: Kammakaregatan 6. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 30 Årg.

Franz Neruda.

På Musikföreningens konsert d. 3 dec. 1907 var dess dirigent, professor Franz Neruda, föremål för en rik hyllning med fanfar af orkestern, hvarvid kören och publiken reste sig, lifligt applåderande. Anledningen till denna mer än vanligt storslagna hyllning var att Franz Neruda denna dag fyllde 64 år och för 50:de gången anförde Musikföreningen härstädes.

Professor Neruda kunde också då blicka tillbaka på en stor och värdefull musikalisk verksamhet, särskildt hvad vårt land beträffar och i främsta rummet dess hufvudstad, alltifrån hans första uppträdande här jämte syskonen Wilma och Maria för nära femtio år sedan, tills nu, då han i dessa dagar medverkat som violoncellist på lady Wilma Neruda-Hallés konserter och dirigerar Musikföreningens konsert d. 7:e mars. Prof. Neruda kan i år fira 20-års-jubileum här såsom orkesterdirigent, ty han var 1890 ledare af operans symfonikonserter och blef året därpå Musikföreningens, som efter Ludvig Normans död 1885 hade hofkapellmästaren Conrad Nordquist till dirigent och sedan vid de tre sista konserterna före hr Neruda hofkapellm. Dente och dir. Er. Åkerberg.

Vi äga, såsom ofvan synes, och efter att i vårt förra nummer ha meddelat den här nu konserterande lady Hallés porträtt, särskild anledning att i detta vända vår uppmärksamhet åt hennes broder prof. Franz Neruda med en hans porträtt åtföljande biografisk uppsats, hvilken dock skulle bli alltför omfångsrik, om den skulle fullständigt skildra hans verksamhet som utöfvande konstnär och tonsättare.

Familjen Neruda är en gammal böhmisk musikerfamilj. Till denna hörde Joh. Bapt. Georg Neruda (1704—1780), som öfver 30 år verkade i Dresden som konsertmästare och hade två söner, Ludvig och Anton Friedrich, anställda som violinister i hofkapellet därstädes. Han gjorde sig ock känd som komponist, och af honom är den violinsuite, som nyligen spelades af lady Hallé på hennes konsert för något öfver en vecka sedan. Josef Neruda (1807—1875), organist vid domkyrkan i Brünn, duktig musiker och lärare, är fader till Franz Neruda och hans syskon, Amalie, Victor, Wilma, Maria, Eugenie och Olga, alla födda i Brünn utom Eugenie, som är född i Wien. Alla syskonen voro musikaliska och ha uppträdt offentligt med undantag af Eugenie, hvilken, som bekant, blef gift med major P. Lindblad i Stockholm, en son af Adolf Fredrik Lindblad, vår utmärkte sångkomponist. Amalie och Olga ha gjort sig kända som pianovirtuoser, Victor, sju år äldre än Franz, var en utmärkt violoncellist likasom denne och dog vid sexton års ålder, på en af familjens konsertresor, i Petersburg år 1852. Wilma, gift med Ludv. Norman och sedan med sir Charles Hallé, samt Maria, gift med Fritz Arlberg, äro oss välbekanta.

Franz Xaver Neruda är född d. 3 dec. 1843. Från fem till elfva års ålder lärde han sig violinspelet af fadern men ägnade sig sedan åt violoncellen, deltagande i familjens konsertresor, hvilka i synnerhet sträckte sig till Ryssland. År 1861 gästade, såsom vi nämnt, Nerudatrion Wilma, Maria och Franz första gången Stockholm, där de båda förstnämnda snart därefter funno sina hem, medan Franz blef bofast i den danska hufvudstaden. Han erhöll där 1864 fast plats som violoncellist i det kungliga kapellet, från hvilket han tog afsked 1876 efter att 1869 ha blifvit utnämnd till kammarmusikus. I Köpenhamn började Franz Neruda snart att ägna sig åt en rik och omfattande musikalisk verksamhet. Så fick han där snart i gång kammarmusiksoaréer, stiftade 1868 Kammarmusikföreningen och 1870 de s. k. Kapellsoaréerna (fyra kammarmusikkonserter under vintern). Oaktadt flere anbud om förmånlig plats i utlandet, stannade dock Neruda kvar i Köpenhamn. Emellertid, då hans syster

Franz Neruda.

Wilma fått fast fot i London, begaf han sig dit efter erhållen permission, för att deltaga i Kammarmusikkonserterna jämte henne och var där sedan årligen för detta ändamål engagerad under några säsonger. Efter Gades död (1890) blef Neruda kort därefter dirigent för Köpenhamns »Musikföreningen». Samtidigt finna vi i verksamhet den af oss under namnet »Nerudakvartetten» bekanta utmärkta stråkkvartett — Anton Svendsen, Helge Möller, Christian Petersen och Franz Neruda — hvilken konserterade här i Stockholm två gånger i början af april 1897. Äfven såsom pianolärare har prof. Neruda blifvit mycket värderad icke blott i den danska utan äfven i den svenska hufvudstaden.

Franz Nerudas insats i Stockholms musiklif har varit mycket betydande. Såsom dirigent för Musikföreningen har han, mindre verk oberäknade, framfört sådana betydande som Händels »Jephta», Bachs H moll-messa, Mendelssohns »Paradiset och Perin» samt »Första Valborgsmässonatten», Kiels »Kristus», Liszts »Kristus» och »Granermessa», Brahms' »Schicksalslied» och »Deutsches Requiem», Elgars »Riket», Haydns »Årstiderna», Bossis »Canticum cantatorum», Dvoràks »Stabat mater» Wennerbergs »Jesu födelse» m. m. och kommer på Musikföreningens konsert i denna månad att framföra Händels »Messias». En mängd privata konserter har han gifvit här dels i Vetenskapsakademien dels i Musikaliska akademins stora sal och gaf under fem år, från 1890, årligen flere kammarmusik-soaréer i akademiens orgelsal, vid hvilka medverkade som pianister hans fru, frökn. Stockmarr och Thora Hwass, fru Hilma Svedbom, Rich. Andersson m. fl. och af violinister Fridolf Book, Tor Aulin och medlemmar af hans kvartett samt flera andra betydande förmågor.

Äfven såsom komponist har Franz Neruda visat sig mycket och mångsidigt verksam. Han har skrifvit orkestersuiter, kammarmusik, stycken för violin, violoncell, piano, orgel o. s. v. af hvilka kompositioner vi fått höra flera här på hans egna eller andra konserter. Mycket spelad är hans *Berceuse* för violin och piano; å en symfonikonsert å Kgl. teatern 1888 utfördes ett *Konsertstycke* af honom för violoncell och piano (op. 49) och på en af hans kammarmusiksoaréer 1893 stod på programmet en hans komposition *Thema med variationer* öfver en gammal slavisk melodi (op 69), för violoncell och piano, spelad af honom och fru Hilma Svedbom, åt hvilken kompositionen är tillägnad, att icke nämna andra af hans mindre här spelade verk. Förteckningen öfver hans tonsättningar upptager för öfrigt 14 häften för piano, hvaraf 7 fyrhändiga och däribland de omtyckta *Slovakiske Marscher* (op. 30) och *Fra Böhmerwald* (op. 42); 4 häften *Sånger*, 6 med dansk, 25 med tysk text; *Fantasistycken*, *Mazurkor*, *Gavotter*, *Romanser*, *Humoresker*, »*Serenad-slave*» m. m. för violoncell och piano, *Andante och konsertallegro* för violoncell och orkester; *Berceuse slave*, *Mazurka*, *Rhapsodi Hongroise*, *Nocturne*, *Rêverie russe* för violin och piano, Suiten, »Aus dem Böhmerwald» för orkester (op. 42), sextetter, kvintetter och kvartetter etc.

Franz Neruda blef 1890 invald till ledamot af Musikaliska akademien i Stockholm samt några år därefter utnämnd till professor. Vid afskedstagandet från Kungl. kapellet i Köpenhamn 1876 blef Franz Neruda riddare af Dannebrogen och utnämndes 1892 till riddare af Svenska Nordstjerneorden.

Konserthus i Stockholm.

En kommitté tillsatt för frågans lösning.

På initiativ af Svenska musikerförbundets Stockholmsafdelning hölls d. 27 febr. ett allmänt möte å Hôtel Rydberg för dryftande af frågorna om upprättande af en stadsorkester samt uppförande af konserthus.

Bland närvarande märktes öfverståthållaren Dickson, förre operachefen öfverintendenten Burén, som utsågs att leda förhandlingarna, förste hofkapellmästaren Conrad Nordqvist, grossh. Arthur Thiel och för öfrigt många af våra utöfvande musici samt musikintresserade.

Diskussionen inleddes af hr O. Morales, som misströstade om att ett konserthus skulle kunna komma till stånd genom stadens ingripande eller genom donationer. Och att bygga uppett hus af konsertrecetter skulle dra för lång tid. Det bästa sättet vore att bilda ett aktiebolag med t. e. 500,000 kr. kapital och 500 aktier. Om så staden uppläte tomt gratis, skulle man kunna få en konsertlokal, rymmande minst 1,500 personer. Hr M. trodde, att aktietecknarna skulle få någon utdelning, ty inkomsterna af hyror m. m. skulle säkert uppgå till 25,000 kr. pr år och utgifterna ej öfverstiga 15,000 kr.

Direktör O. Assar uttalade sig för att man borde söka få tillstånd ett provisoriskt konserthus, gärna af trä, och rymmande åtminstone 300,000 personer, medan frågan om en permanent byggnad mognade. Dr Karl Valentin var den enda af talarna, som såg frågans lösning i något annat än ett självständigt konserthus. Enligt hans beräkning borde en blifvande stadsorkester komma att ge i medeltal 56 konserter om året. Om man nu vid en blifvande ombyggnad af Musikaliska akademien erhölle en konsertsal rymmande 1,400 betalande platser, betydde det möjligheten af att bereda 80,000 personer pr år inträde till konserterna, hvilket kunde anses vara fullt tillräckligt. Man har emellertid icke hopp om att staten skall lämna anslag som möjliggöra en praktisk ombyggnad i denna utsträckning, därför behöfves enskildt understöd, som man kanske kunde hoppas på att få.

Dr Valentins mening tycktes emellertid icke ha någon opinion för sig. Följande talare framhöllo alla önskvärdheten af ett självständigt konserthus, som också kunde användas vid andra tillfällen, då stora samlingslokaler voro önskvärda, vid kongresser och liknande. Salen borde därför icke tas till mindre än för 2,500 à 3,000 personer.

Slutet på diskussionen blef, att man beslöt att tillsätta en kommitté med uppdrag att utreda orkester- och konsert-husfrågan i hela dess utsträckning. Till medlemmar af denna valdes öfverintendenten Burén, grosshandlare A. Thiel, byråchefen d'Ailly, statskommissarien Södermark, grefve T. Bielke, kapten E. Schlesinger, kapten J. O. af Sillén, arkitekten Boberg, advokaten E. Lidforss, direktörerna O. Sandberg, E. Åkerberg, O. Trobäck, W. Brandt, A. Willners, musikskoledirektören Richard Andersson, tonsättaren O. Morales och hrr H. Andrée och P. Vretblad.

Kommittén valde sedan inom sig en subkommitté för arbete på konserthussaken. Ordförande i denna blef hr Thiel, vice ordförande hr Schlesinger, sekreterare hr Morales och öfriga medlemmer hrr af Sillén, Boberg, Lidforss, Willners och Brandt.

Ett telegram från grefvinnan Casa de Miranda, hvari hon uttalade sitt intresse för saken, upplästes.

Frågan om ett konserthus i hufvudstaden har ofta varit före i denna tidning. Om nu saken genom ofvannämnda kommitté skall kunna bringas till lösning, så är, utom penningfrågan, äfven lokalfrågan af största vikt. Platsen för ett konserthus bör ovillkorligen vara så central som möjligt och fri från störande buller. Vi ha såsom sådan framhållit Blasieholms torg såsom en idealplats och möjligheten att förvärfva det gamla utrikesministerhotellet, Musikaliska akademiens granne, för ändamålet, antaget att denna tomt därtill är tillräcklig, då byggandet af konserthus på denna plats skulle kunna sättas i sammanhang med Musikal. akademiens af dr Valentin påpekade behöfliga ombyggnad. Såsom en annan lämplig plats å Normalm, någorlunda central, skulle vi vilja påpeka den ännu obebyggda sträckan vid Roslagsgatan mellan Timmermansordens tomt och Odengatan, ungefär midt emot Reallläroverkets tomt. Här skulle man ej vara störd af oljud från jernvägs- eller ångbåtstrafik, men hade fördel af spårvägstrafiken. Djurgården — som ock ifrågatatts, är för långt aflägsen.

Chopin såsom komponist.

(Efter Moriz Karasowski.)

I samband med Chopin-biografien i föregående nnmmer meddela vi nedanstående utdrag ur Karasowskis, den ansedde Chopin-biografens, uppsatts om hans kompositioner.

Chopin intager såsom skapande konstnär en alldeles säregen ställning. Begränsande sig till ett enda instruments trånga område, har han, enligt sakkunniga mäns intyg, egt det särskilda företrädet att vara på samma gång en fulländad, vetenskapligt genombildad musiker och en verklig poet, hvars skapelser utöfvat det vidsträcktaste inflytande på alla moderna pianokomponister.

Huru orubbligt genomträngd måtte ej Chopin ha varit af den öfvertygelsen, att just han vore danad och utkorad att rikta piano-litteraturen, då han kunde motstå frestelsen att taga den skenbart mera tacksamma, i alla fall i det det yttre mera verkande orkesterapparaten till hjälp och frivilligt inskränka sig till detta enda instrument, för hvilket han, det är visst, skapat mästerverk, som i sitt slag äro och säkert länge skola förblifva oupphunna.

Det skulle föra en alltför långt att vilja skärskåda Chopins samtliga arbeten. Detta skulle kräfva en särskild bok. Här kan därför endast gifvas en allmän öfverblick öfver hans verk och i synnerhet en belysning af hans piano-kompositioner, hvilkas uppkomst vi ha hans snille att tacka för. Tvänne slags inflytelser, inre och yttre, påverka människans ande. De inre härröra från sinnets egen inneboende makt, de yttre bero af minnena från den familj och kärleken till det land, i hvars sköte en människa efter hand utveklat sig. Utaf bägge dessa inflytelser i förening uppstår människans individualitet, såsom man finner hos Chopin.

Det är intressant att gifva akt på huru Chopins talang har utvecklats och efter hand omgestaltats under intrycket af de olika skolor, i hvilka han utbildat sig. Ingalunda underdåning någon viss riktning eller något då lefvande snille, gaf han dock, ehuru blott för en kort tid, företrädet åt Hummel och begagnade sig (i synnerhet med afseende på hans passageverk) af honom såsom norm. Denne mästares inflytande spårar man dock flerstädes i formen af de flesta chopinska verken. I valet af sina musikaliska tankar däremot har Chopin redan från början visat en bestämd egendomlighet. Anslutningen till Hummel framträder i synnerhet i hans Rondon, hvaremot redan i hans Don Juan-variationer och i hans Fantasi öfver polska sånger röjer sig denna tankarnes djerfhet och nyhet, denna sjelfständighet i genomarbetning och denna egendomlighet i uppfinningen, som snart nog åt Chopin anvisade en framstående ställning bland den tidens komponister.

Hos honom förenades den ungdomliga elegansen med känslosamhet, behaget med kraft, hoppet med ett visst svårmod, och detta allt i så slösande grad, att det lemnar oss det bästa beviset på hvilken outtömlig källåder som välde inom honom. Rikedomen på idéer var i själfva verket hos honom så stor, att han, såsom redan vid särskådandet af särskildt hans ungdomsalster blifvit sagt, aldrig plägat upprepa en och samma tanke, utan, när den oftare återkom, alltid förstod att genom de smakfulla arabesker och de valdaste harmoniska vändningar gifva den nytt intresse. Chopin gjorde sig med stor intelligens till godo det slags utsmyckning, eller fioritur, som kännetecknar den gammal-italienska sångmetoden.

Chopins första verk äro tvifvelsutan alster af den tidens musikaliska skaplynne; de bekanta traditionela formerna ha för honom öppnat tillträdet till det tempel, i hvilket de störste mästarne i klaverspelning tagit plats. Men huru mycket nytt och egendomligt förstod han ej redan då att foga till dessa former. Detta lägger åter i dagen och karakteriserar hans sjelfskapande talang! Chopins fantasi gick mera på djupet än som dittills varit vanligt bland komponister, han har (såsom han sjelf skref till Elsner) öppnat för oss en ny æra och banat sin egen väg, icke för att visa sig mera originel än andra, utan emedan hans tankars medfödda originalitet och ovanlighet tvungo honom därtill.

I de yngre åren tog Chopin några gånger orkestern till hjelp; senare blott en gång, i polonäsen (op. 22), detta glänsande tonstycke, som, allt igenom komponeradt i Ess-dur, märkvärdigt nog börjar med den fina, svärmiska intioduktionen i G-dur. I valet af orkesterkloriten märkes hos Chopin ofta en viss skygghet, som torde bero på bristande sakkunskap om användandet af de olika instrumenten.

För violoncellen visade Chopin en viss förkärlek. Den elegiska klangen i detta instrument sympatiserade tydligen med hans egen natur. Utom polonäsen (op. 3), har han med Franchomme komponerat för pianoforte och violoncell ännu en duo öfver motiven ur »Robert» (ett arbete utan synnerligt musikaliskt värde och som särskildt hyllar den tidens mode), samt kort före sin död G-moll-Sonaten (op. 65), hvars första sats är utomordentligt skön.

Bland hans verk ensamt för piano taga allra först hans Sonater vår uppmärksamhet i anspråk. De äro hans omfångsrikaste skapelser. Den första af dessa, utgifven såsom op. 4 och tillegnad hans lärare Elsner, förråder en önskan att röra sig i de klassiska formerna; komponisten lyckas dock ingalunda öfvertyga oss, att han af inre tvång beträdt detta område; hans vilja och hans förmåga stå der tydligen ej på samma trappsteg, och vårt intresse för detta hans förstlingsverk fängslas derför ej heller i längden. Såsom mest anmärkningsvärd framstår likväl den tredje satsen; men ej heller denna tillfredställer fullt; den förefaller litet krystad, liksom hade Chopin vid komponerandet af densamma grubblat mer än han annars plägade göra. Härtill har måhända den ovanliga taktindelningen, $^5/_4$, föranledt honom. Ojämförligt större värde eger sonaten i B moll (op. 35). Den ängslan som uttalar sig i det första temat, står i lycklig motsats till den yppigt framvällande sången i andra motivet. En sådan sorgmarsch, som den i detta verk, kunde skapas blott af den, i hvars själ hela hans nations sorg och smärta genljöd som ett eko.

Den vida mer lidelsefulla H-moll-Sonaten (op. 58) egnar sig med sin lysande ornamentering mer för konsertsalen. Rikedomen på tankar är i densamma så stor, att det blef svårt för komponisten att bibehålla nödig måtta — en omständighet som ger sig mest tillkänna i adagiot. Utarbetningen af första temat i första satseu saknar ett visst sammanhållande lugn, som inträder först med den underbara kantilenan i D-dur. De stränga formerna egna sig i allmänhet ej för Chopins uttryckssätt; de tvinga honom och hämma ej sällan hans annars så djärfva fantasis flykt. Hans uppfinningsförmåga och melodirikedom voro ju städse så stora, att han blott ogerna befattade sig med det systematiska bearbetandet af sina temata; därför tyckas hans sonater i formelt hänseende icke alltid fullt afrundade. Inom de gränser däremot, som voro mera gynnsamma för hans tankars fria rörelse, nådde hans hejdlösa fantasi sin fria utveckling.

Det var med synnerlig förkärlek Chopin använde dansformerna (Mazurka, Polonäs, Vals, Tarantella, Krakoviak och Bolero); han var ock den förste, som verkligt idealiserade desamma.

Svårt är emellertid att afgöra, hvilken af de otaliga mazurkor han skrifvit, som förtjänar högsta priset. Den enskilda smaken har här ett så vidsträckt fält för sig, att någon noggrann öfverensstämmelse därutinnan är nästan otänkbar. Till de bäst lyckade af detta slags danser, hvilka med sin prägel af dels uppsluppen lustighet, dels djup mellankoli skenbart motsäga hvarandra, men alltid karakteriseras genom sin utmärkta rytm, böra obetingadt räknas: op. 7 n:is 2 o. 3, op. 17 n:is 1 o. 2, op. 24 n:o 2, op. 30 n:o 3, op. 33 n:o 4. Vidare förtjäna dock äfven att nämnas: mazurkorna op. 24 n:o 4, op. 50 n:o 3 och op. 63 n:o 3, som utmärka sig ej blott genom sin poetiska

fägring, utan ock genom sina kontrapunktiska finheter.

Nästan ännu mer öfverväldigande äro några andra mazurkor, oaktadt de ej kunna dölja en lutning till det djupaste svårmod. Det är som hade komponisten för ögonblicket velat förströ sig genom lustighet och med narkotiska medel döfva smärtan för att sedan blott desto djupare återfalla i sitt ursprungliga svårmod. Allra mest finnes denna mazurktyp kännetecknad i op. 56 n:o 2.

Om polonäsens ursprung förmäler en folksägen: när Jagellonernas dynasti var utdöd, valdes år 1573 Henrik af Anjou, Katarinas af Medici son, hvilken senare regerade under namn af Henrik den tredje, till konung i Polen. När han året därpå kom till Krakau och i slottet högtidligen mottog nationens representanter, förde herrarne, defilerande förbi konungen i långsam takt efter musik, sina damer med sig. Denna sedvänja upprepades alltid, när en främmande prins valts till att bestiga Polens tron, och utvecklade sig så småningom till den polska nationaldansen »Polonäsen», som bibehållit sig i hela Europa intill den dag som nu är. I polonäsens släpande rörelser ligga allvar och värdighet; vändningarna och vexlingarna återgiva omisskänneligt den gamla polska adelns jäsande missnöje och rörliga lif. Längre fram ha åtskilliga icke polska komponister, t. ex. Beethoven, Schubert, Weber, Spohr m. fl., erkänt polonäsen som en självständig musikform och tillskapat den efter sina egna mönster, tills omsider Chopin med sitt egendomligt poetiska och för ideal skönhet öppna sinne åter förädlat den och i densamma ingjutit en rikedom af specielt polskt nationella tankar.

Man kunde fördela Chopins polonäser i två grupper; den ena af dessa skildrar det öfvervägande martialiska elementet med sin utpräglade rytm; den andre däremot det för Chopin så utmärkande melankoliskt drömmande känslolifvet.

Till den först nämnda gruppen skulle jag vilja räkna polonäserna i A-dur (op. 40 n:o 1), Fiss-moll (op. 44) och Ass-dur (op. 53).

Med afseende på formens enkelhet och det nationella elementets karakteristik förtjänar ovedersägligen A.dur-polonäsen främsta rummet, ehuru den torde vara mindre framstående i musikaliskt hänseende än de öfriga och äfven saknar det poetiska elementet — den rör sig nära nog allt igenom i forte och äger inga synnerliga kontraster i sina tema —, så gör den dock intryck genom sin ridderliga hållning och sin naturliga finhet. Den mest högstämda och djärfva i tanken är utan all fråga Fiss-moll-polonäsen, tillägnad grefvinnan Delfine Potockas syster, furstinnan Beauvan. Hufvudtemat är af dyster längtan och vildt trots, men afbrytes på det mest öfverraskande sätt af ett älskligt mellanspel i mazurkastil. Rent af underbar är den verkan man erfar af detta styckes drömmande slut, där det ursprungligen energiska temat i venstra handen förklingar i det mjukaste piano, medan åter på det af högra handen långt ut hållna Ciss liksom klagande nedfaller halftonen d, i form af tungt förslag. — Ass-dur-polonäsen, som är uppfylld af majestätisk värdighet, skrefs efter hemkomsten från ön Majorka år 1840.

Den andra gruppen omfattar polonäserna i Ciss-moll och Ess-moll (op. 26) samt den i C-moll (op. 40, N:o 2) och de tre i D moll, B-dur och F-moll (op. 71) Särskildt utmärker sig den första (Ciss-moll) genom en oöfverträffligt ädel melodi, hvarjämte de första, skenbart så trotsigt öfverstämmande tema, som begynna detta verk, äro af en sällsynt rik karaktär.

Den andra polonäsen i samma opus (Ess-moll) är hemlighetsfull, dyster och tyckes vilja skildra hans till Sibirien förvisade, i bojor försmäktande landsmän. En mot dessa båda grupper helt olika ställning intager fantasipolonäsen i Ass-dur (op 61). Den skildrar de nationella striderna och slutar därför med en pompös, hymnlik triumfsång.

Det vore dåraktigt att i musiken söka allegori och historia, politiska eller filosofiska tankar och deduktioner. Musiken behärskar blott känslan, talar genom känslan till känslan; men hos Chopin är känslan förenad med tidens poesi icke blott genom den allmänna nationella uppfattningen utan genom många, ja nästan alla hans toner och tonskiftningar.

De Chopin'ska Valserna (op. 18, 34, 42, 64, 69, 70) ha trängt mest ned bland folket; detta dels därför att de ställa minsta fordran på den spelandes teknik, dels emedan de öfver hufvud taget behandla den allmänt mest kända dansformen. Sedda från musikalisk ståndpunkt erbjuda de vida mindre intressant och nytt, än hans öfriga kompositioner. Genom sin naturliga tjusning och yttre glans hade de emellertid vunnit en betydelse, som ingen annan kompositör varit i stånd att gifva åt en dylik musik. Mest intressera af dessa de som genomandas det svärmeri, som förlänar den Chopin'ska sångmön sin största tjusning, dessa äro valserna i A-moll och Ciss-moll.

De härligaste och mest originella af Chopins skapelser äro dock ovedersägligen de fyra balladerna (op. 23, 38, 47, 52). Uti dem finnes i sanning en sagoton, som väsentligen skiljer sig från alla hittills vanliga musikaliska uttryckssätt, och som genom taktarterna $^6/_4$ och $^6/_8$ framställas synnerligen träffande. Chopin svarade en gång Schumann, som frågade honom om hans balladers betydelse, att han, hänförd af Mickiewicz' dikter, eggats att skapa denna nya form.

Den första af dem, den i G-moll (op. 23), och tillika den mest spelade, glöder af vild lidelse och fängslar mest genom fulländningen i sina enskildheter, då däremot den andra och tredje ega en öfvervägande idyllisk karaktär. Den fjärde, i tekniskt hänseende svåraste, är troligen därför minst känd ibland dem, fordrande en virtuos med fin uppfattning.

Såsom i formen mest anslutande sig till det, som funnits förut, framstå vid första påseendet Chopins nocturner. Field, som länge fast oriktigt uppgifvits ha varit Chopins lärare, har visserligen kallat till lif denna konstform, men olikheten mellan dessa bägge komponister så väl som likheten dem emellan låter sig väl bevisas. — Field åtnöjer sig med att skrifva fint poetiska, allt igenom melankoliska tonstycken, men Chopin icke blott ingöt i denna form det dramatiska elementet, utan i hans nocturner framträder harmoniens och klaversatsens rikedom rent af genialiskt. Om man jämför t. ex. Chopins Ess-dur nocturne (op. 9) med Fields nocturne i B-dur, så finner man snart den allmänna olikheten. De värdefullaste numren Chopin gifvit oss af detta slag torde vara den in doppio movimento stegrade nocturnen (op. 15 n:o 2), den tjusande i Dess dur (op. 27), som eger en nästan slösande fullhet af de finaste fioriturer; vidare nocturnen i G-moll (op. 37), klagande liksom under en fix idé och afbruten liksom af en kyrkligt katolsk ackordsats, hvars tröstande toner tyckas mana till grafvens dystra ro. Nästa nocturne (op. 37 o:o 2) innehåller i sin mellersta sats måhända den härligaste melodi som Chopin någonsin skrifvit och hvilken man ej kan höra utan den djupaste rörelse och tjusning. Op. 48 n:o 1 (C moll) är omfångsrik och i sin ackordmellansats, som fullständigt öfverger nocturnestilen, den mest imponerande af alla Chopins nocturner. Den såsom op. 72 offentliggjorda s. k. kvarlåtenskaps-nocturnen förskrifver sig från år 1827 och bär otvetydigt ungdomsperiodens prägel. Op. 62 n:o 2 (E-dur) däremot skrefs kort före Chopins död och återger än en gång alla de harmoniska finheterna samt den ljufva melodiken och svärmeriet, som utmärkte Chopin.

Nästan detsamma som sagts om balladerna, kan ock sägas om Chopins scherzon. Scherzot fanns ej före Chopin, åtminstone ej med denna stälfständighet, denna tändande djärfhet, denna nära nog Shakespearska humor, som Chopin förstått att inlägga däri. I det mest berömda af dem (B-moll op. 31) ter sig det första temat egenvilligt dystert men hänfaller ej i melankoli utan svingar sig med nästan trotsigt mod uppåt, och ej mindre skön är den innerliga, uttrycksfulla andra tanken i A-dur.

H-moll scherzot (op. 20) så väl som det i Ciss-moll (op. 39) likna B-moll scherzot i dämonie och drastik; E-dur scherzot (op. 54) däremot visar en vida vänligare och älskvärdare uppsyn. Scherzots rytm ger ännu mycket mer än hans mazurkor uttryck åt en viss anderik opposition och ett hänförande öfvermod; och enär dansformen, som delvis ännu vidlåder både polonäsen och mazurkan, i scherzot, med sitt breda sångfulla mellantema, nästan utplånas, så kunna just de stycken han skrifvit under denna form få gälla som ett märkligt fullständigt uttryck för Chopins individualitet: utåt fast, djärf, egendomlig; inåt ädel, älskvärd och poetiskt svärmande.

Präludierna (op. 28 o. 45) så väl som de fyra impromptus (op. 29, 36, 51 o. 66) dels ansluta sig till nocturnerna (t. ex. den ty värr mindre kända, modulationsrika präludien i Ciss-moll, samt Dess-dur präludien op. 28 n:o 15, med sin oförlikneligt sköna mellansats i Ciss-moll; af impromptus det i Fiss-dur op. 36), dels hafva de en etyadartad karaktar (t. ex. Ass-dur och Gess dur impromptus, där mellansatsen åter är framstående melodisk; vidare präludierna op. 28 n:is 1, 3, 8, 16, 19, 23); dels äro de flyktigt framkastade skizzer, med hvilka komponisten, oaktadt den trånga ramen, framställer de sinnrikaste stämningsbilder. I några af dessa (t. ex. i E-moll och H-moll) har han åt eftervärlden kvarlämnat verkligt äkta perlor, hvilka i och för sig hade kunnat göra hans namn odödligt såsom poet inom musikens område.

Chopin har inlagt särskild förtjänst genom att bringa etuden till nära nog fullkomlighet. Om ock bland hans etuder (op. 10, 25 och »Trois nouvelles Etudes») äro några, som tjäna uteslutande tekniska ändamål (t. ex. op. 10 n:is 1, 2, 4, 8, op. n:is 6, 8, och bland »Trois nouvelles Etudes» n:o 3), så finnas dock andra, hvilkas andliga halt har en framstående betydelse (t. ex. op. 10 n:is 3, 9, 10, 12, op. 25 n:is 1, 7 och n:o 1 i »Trois nouvelles Etudes»).

De efter Chopins död af Fontana i Berlin hos Schlesinger utgifna verken (Fantaisie-impromptu op. 66, quatre mazurkas op. 67, quatre mazurkas op. 68, deux Valses op. 69, trois Valses op. 70, trois Polonaises op. 71, nocturne, marche funèbre, 3 Ecossaises op. 72, Rondeau pour 2 Pianos op. 73, 16 Polnische Lieder op. 74) äro till större delen af mindre värde, ehuru äfven bland dessa finnas kompositioner, hvilka, såsom op. 66, fullt häfda sin författares namn. Chopin själf önskade ett desamma efter hans död skulle brännas eller åtminstone ej offentliggöras. Den sista mazurkan, senza fine, är sorglig — mycket sorglig, likasom slutet af denne vår store mästares lefnad. Genom denna sin svanesång och sin djupa längtan efter hemmet, där han framlefvat sina lyckliga ungdomsår, visade han, och det ända i sista stunden af sin kompositoriska hänförelse, att han förblifvit trogen den nationella musiken och sitt hårdt pröfvade fädernesland.

De 16 polska sångerna har Chopin skrifvit utan alls några anspråk. Han plägade nämligen, så snart han påträffade något skönt i den tidens nationalpoesi, genast skrifva musik därtill — blott för eget nöje, men ej för offentligheten. På detta sätt kommo nämda sånger småningom till under tiden 1824—44. Många af hans sånger ha förkommit, emedan komponisten, trots sina vänners enträgna böner, ständigt uppsköt med att renskrifva dem; andra sjungas i Polen, utan att man har sig bekant något bestämdt om deras ursprung; man förmodar dock med nära nog visshet att Chopin är det sannskyldiga upphofvet till dem. Bland dessa sånger räknas företrädesvis den förr så allmänt sjungna sången »D. 3 Maj».

Musik vid Rivieran.

10 Febr. 1910.

Från *Nice* är framför allt att signalera säsongens första operanovitet, *La Glu* af *Gabriel Dupont*, hvars föregående arbete, hans debutverk för scenen, »La Cabréra», premieradt i Miláno-musikförläggaren Sonzógnos pristäflan, af undert. refererades i Sv. Musiktidn., då detsamma härom året gjorde sin rond å Italiens teatrar för att sedan spårlöst försvinna från repertoaren. Detta den veristiska operans nya ättelägg, en musikdram af alltigenom »folklig» typ, påtagligen med Charpentiers »Louise» såsom förebild, torde för sin väl likaledes efemära succès i väsentlig mån hafva att tacka den sceniskt effektrika libretton, med *Henri Cains* osvikliga rutin bearbetad från Richepins talangfulla, liknämnda sensationroman. Titeln — ordet »glu» betyder egentligen fogellim — utgör jämväl ett binamn å protagonisten, en samvetslös Paris-kokett, hvilken under sin vistelse vid ett bretagniskt fiskläge är nära att draga ofärd öfver en därvarande familj, i det hon gör den stackars faderlöse ynglingen Paul-Marie till föremål för sina förförelsekonster, men slutligen dräpes af den förtviflade modern.

I Duponts partitur, där obestridligt styckets anda och speciellt lokalfärg äro synnerligen väl träffade, dominerar den modärna lyriska deklamationen med sin i längden högst tröttande, rent af enerverande dialog, och verkligt melodiösa nummer uppenbara sig allenast såsom oaser i öknen. Tonsättaren har emellertid, särskildt i moderns poetiska romans och vemodigt gripande legend i tredje och fjärde akterna samt i folkfestens kör med dans äfvensom den gamle sjömannen Gilliourys humoristiska visor — uppfriskande moment i det eljest så lugubra dramat — inlagt präktiga bretagniska folkmotiv, medan framför allt älskarens monolog i andra akten, hvilken för öfrigt har att uppvisa »La Glus» karaktäristiska meditation öfver ledsnaden och dityramb till det nattliga Paris' lof, utgör en rätt lyckad imitation af Massenet.

Till framgången bidrog i väsentlig mån det å alla händer å Nices Opéra under komponistens egen, pietetfulla, om än något automatmässiga ledning ypperliga utförandet, med damerna *Geneviève Vix* och *Claire Friché* i titelpartiet och moderns roll, från början tilldelad Emma Calvé, men på grund af hennes sjuklighet anförtrodd åt förutnämnda dam; Marie Pierre och Gillioury representerades af tenoren *Morati* och barytonisten *Dangès*, den förre från kgl. teatern i Bruxelles, den senare från »Stora operan» i Paris. Äfven uppsättningen med sina vackra och stiltrogna bilder från Bretagnes folklif verkade särdeles anslående.

Programmet för »Casinos» galasoaré d. 2 Febr. till förmån för offren af Seine-öfversvämningarne upptog *Carmen* med den f. n. mest renommerade franska tolken af titelpartiet i *Bizets* »chef d'oeuvre», fru *Charlotte Wyns* från »Opéra Comique» och Paris-operans syperbe hjältetenor *Lucien Muratóre* i don Josés äfvensom i den stora vinterträdgårdshallen en konsert-»festival», hvars glansnummer utgjordes af Gounods »Ave Maria», föredragen af ej mindre än sexton sopraner, sista aktens final i dennes »Faust», exekverad af samma sångerskor, åtta tenorer och lika många basister samt Faures duett »Crucifix» med åtta tenorer och sju barytoner — idel solister från härvarande opera —, alltså riktigt i amerikansk stil och af öfverdådig klangverkan.

För att de tvenne cyklar af *L'anneau du Nibelung* (Nibelungens ring), hvilka i år inledde *Monte-Carlos* operasäsong, i dess Casíno-teater presenterade sig i en *Wagner* fullt värdig gestalt, borgade en sådan ledning som direktören *Raoul Gunsbourgs* och kapellmästaren *Léon Jehins* samt den härskara af förmågor de samlat kring sin artistiska fana. Det må vara till fyllest att anföra namnen *Félia Litvinne*, *Jean Gresse* och *Charles Rousselière* — samtliga från Paris-operan —, en magnifik Brünhilde, en lyriskt ej mindre än dramatiskt imposant Wotan och en präktig Siegmund, resp. Siegfried samt, i Loges, Erdas och Sieglindes partier, *Ernest van Dyck*, *Blanche Deschamps-Jehin* och *Jeanne Raunay*. I fråga om den särskildt med hänsyn till scenens litenhet förträffliga uppsättningen må allenast framhållas de synnerligen effektfulla »décors lumineux». *Anteros.*

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

Febr. 19. Humperdinck: *Hans och Greta.* (Gertrud, Hans, Greta: frk. Edström, fruar Claussen, Oscár; Sandman, Daggman: frkn. Lagergren, Larsén; Peter, Pepparkakshäxan: hrr Strömberg, Oscár). Balett: *Dockféen.*
20. Adam: *Nürnbergerdockan.* Balett: *Askungen.* (Matiné.)
Wagner: *Lohengrin.* (Elsa: fru Schjerven.)
22. Verdi: *Den vilseförda.* (Violetta, Flora, Anna: fru Oscár, frk. Lagergren, fru Mandahl; Germont, Alfred: hrr Wallgren, Ödmann; Gaston, baron Duphol, markis d'Aubigné, doktor Grenville: hrr Lennartson, Mandahl, Oscár, Grafström.)
23. Wagner: *Tannhäuser.*
24. Gounod: *Faust.* (Margareta: frk. Linnander, fortf. debut.)
26. Mozart: *Trollflöjten.* (Papageno, Monostatos: hrr Stiebel, Oscár).
27. *Värmländingarne.* (Matiné.)
Adam: *Konung för en dag.*
28. Donizetti: *Leonora.* (Leonora, Inez: fru Claussen, frk. Lagergren; Fernando, Alfons IX, Balthazar, Don Gaspar: hrr Ödmann, Strömberg, Svedelius, Strandberg.)
Mars 1. Puccini: *Bohèmê.* (Mimi: frk. Hörndahl.)
2. Auber: *Den stumma.*

Oscarsteatern.

Febr. 18—23. Leo Fall: *Dollarprinsessan.*
24—28. R. Planquette: *Cornevilles klockor.*
20, 27. *Ljungby horn.* (Matiné.)

Operett-teatern.

Febr. 19—22. Ludw. Mendelssohn: *Valskungen.* (Der Walzerkönig.) Operett, 3 akter, af Rob. Rolbenstein.

Musikal. akademien.

Febr. 22. Konsertföreningens 3:e abonnemanskonsert. Solist: lady Hallé; Dirigent; hr Tor Aulin. Orkester: Göteborgs orkesterförenings. 1. Händel: Uvertyr: D-dur; 2. J. Brahms: Symfoni, N:o 4, E-moll; 3. L. Spohr: Violinkonsert N:o 8 A-moll; (Sångscen); 4. Fr. Smetana: Uvertyr till »Brudköpet».
23, 27. Konserter af violin. Joan Manén. Biträdande pianist frk. Rina Franco.
25. Konsert af lady Hallé. Biträdande: hrr Franz Neruda, Wilh. Stenhammar.

Matteus-kyrkan.

Febr. 20. Konsert af hr Carl Gentzel. Biträdande: Organ. Otto Olsson, D. Ahlberg; viol. Ax. Runnqvist, Kyrkokör och manskör.

Kungliga teatern har under senare hälften af februari icke haft något nytt att bjuda på. Oscarsteatern har fortfarande gifvit »Cornevilles klockor» och förberedt sin nyhet Lehárs »Hertigen af Luxemburg». Operett-teatern har framfört en nyhet »Valskungen», operett af en hr Ludv. Mendelhssohn, som emellertid uppfördes endast fyra gånger och lär ha varit en obetydlighet. Vi hunno icke att göra dess bekantskap innan nyheten blef nedlagd.

Vår korsertrery för sista hälften af förra månaden börjar med omnämnandet af ett par sångerskors konsertdebut efter tidsföljden räknadt. Fru Otto Pegel gaf d. 14 febr. en konsert i Vetenskapsakademien och visade sig i besittning af en rätt god röst och framställningsförmåga. Hennes program upptog först en aria ur Glucks »Alceste», hvarefter hon sjöng sånger af Brahms, Roeder, Alfvén, Stenhammar och Sjögren. Hon hade förtjänstfullt biträde af hr Nath. Broman som ackompanjatör, hvarjämte han tillsammans med vår värderade violinist hr Sven Kjellström spelade Cesar Francks bekanta violinsonat, Révéric af Vieuxtemps och »Der Zephir» af Hubay. Bifallet af den rätt talrika publiken var efter hvarje nummer lifligt. En dansk sångerska Ella Fredriksen försökte sig inför en fåtalig publik i K. F. U. K.-salen med en »romansafton» men kunde med sin obetydliga röst och rätt monotant föredrag ej väcka något intresse. Hennes program upptog sånger af Mendelssohn, Schubert, Franz, Schumann, Brahms, Lange-Müller, Heise, Sofus Andersen och Victor Bendix. Violinisten hr E. Moreschi spelade ett par violinnummer och hr Broman assisterade som ackompanjatör. — Filharmoniska sällskapet hade talrik publik på sin extrakonsert under hr Järnefelts ledning och med biträde af sångerskan fröken Elin Linnander, barytonisten John Johanson och hr John Cederlund som ackompanjatör. Det var intressant nog att på denna konsert, till omväxling med våra stora körsällskaps oratorieverk, få höra mindre körsaker, och de som nu stodo på programmet mottogos också med förtjent bifall, hvilket äfven gällde utförandet. Programmet upptog: 1. A. Rubinstein: Requiem för Mignon för soli bland. kör och manskör med piano och orgel. Text ur Goethes »Wilhelm Meisters Lehrjahre»; 2. N. W. Gade: »Vårbud», ur Giebels dikt »Frühlingsbotschaft», för kör och orkester; 3. Tschaikowsky: »Warum?»; Em. Sjögren: »Das macht, es hat die Nachtigall» och »Du skulle få hvad allra fagrast sänder . . .»; solosånger, sjungna af frök. Linnander; 4. Gammal-Böhmiska julvisor, aria för kör à cappella af Carl Riedel; Dvoràk: »Gyllene åkrar» och »Aftonklockan»; Aug. Söderman: Visor i folkton: »Jungfrun gick åt lunden», »Pojkar och jäntor, ta'n nu i ring», för bland. röster à capella; 5. Chr. Sinding: »Til Molde», ord af Bj. Björnson; för barytonsolo kör och piano. Särskildt de fyra sista numren på programmet väckte stort bifall och ej mindre de af fröken Linnander med hennes vackra stämma och förtjänstfullt föredrag utförda solosångerna.

Violinkonstnären Joan Manén har efter sin första konsert haft fylld salong på sina konserter och bragt åhörarne i hänförelse med sitt violinspel, som ifråga om stor och skön ton, enorm virtuositet, ofelbar intonation äfven i flageolett, dubbelgrepp och svindlande rapiditet ej kan öfverträffas. Lika utmärkt som han spelade Mozart och Bach framtrollade han Paganinis och Sarasates tonfyrverkerier med smattrande pizzicaton etc. En förträfflig ackompanjatris ägde han i den unga fröken Nina Franco, som lär ha genomgått ett konservatorium i Havana och med sina solonummer för piano visade en högt utbildad talang samt med dem väckte stort bifall hos vår publik. Manén spelade på sin första konsert: Mozart: Violinkonsert, D-dur; Beethoven: Romans, G-dur, Paganini: I palpiti (orginal), Sarasate: Spansk dans samt egna kompositioner: Etude och Lied, obetydande stycken af det 9-åriga konstnärsämnet. Frk. Franco spelade solo: Scarlatti: Pastorale & Capriccio, Zanella: Tempo di menuetto, Martucci: Konsertetude; på andra konserten: spelade hr Manén: Mendelssohns violinkonsert, Bach: Chaconne, Beethoven: Romans, F-dur, Schubert: Biet; Bazzini: Dans des lutins; frk. Franco af Chopin 2 etuder, Nocturne och Polonaise, op. 53; på tredje konserten utfördes Griegs violinsonat, op. 8, F dur; hr Manén spelade vidare af Bach: Adagio, Fuga o. Presto, G-moll (solo), Sarasate: Näktergalen, O. Morales: Berceuse — ett rätt behagligt stycke — Paganini: Variationer öfver tema ur Rossinis »Moses» (på G-strängen); frk. Franco: Bach: Fantasie N:o 3, Couperin: Soeur Monique, Liszt: Polonaise N:o 2; fjärde konserten inleddes med Beethovens Kreutzersonat, hvarefter hr Manén utförde en bravurpjes: »Introduction, Andante m. variationer af J. Palloffen (?), Wieniawskis vackra »Legend», numera sällan spelad, samt Sarasates »Jota Arragonese; frk. Franco spelade Bach: Preludio et Fuga, F-moll, Chopin: Ballade, G-moll. Afskedsmatinén d. 27 febr. hade på programmet Max Bruchs G-moll-konsert och vidare af violinnummer: E. Lalo: Andante och Rondo ur Symphonie Espagnole, Bach: Air och Paganinis »I palpiti» (på begäran), af pianonummer Scarlatti: Toccata, Chopin: Nocturne, Dess-dur, Ballad, Ass-dur. Före tredje konserten hade hr Manén ensam gjort en konsertresa till Ryssland och Finland. Vår publiks stormande bifall framkallade flera extranummer af såväl violinisten som pianisten på hvarje konsert.

Lady Wilma Neruda-Hallé har genom sin medverkan vid Konsertföreningens sista konsert och med ett par egna rönt det varmaste mottagande vid detta besök hos oss. Hennes nobla, genialiska, konstnärligt fulländade spel står ännu vid hennes 72 år på samma höjd som förut. Först i nästa nummer kunna vi få utrymme att omnämna dessa sistnämnda konserter, af hvilka lady Hallés ägde rum under medverkan af prof. Franz Neruda, hr Wilh. Stenhammar och hofkapellm. Nordqvist.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kungl. teatern. Jemte Peterson-Bergers »Arnljot» öfvas flitigt på »Tristan och Isolde», som lär komma att gifvas fullständigare än vid förra uppförandet här, med uteslutande af då vidtagna strykningar i partituret.

Vid Musikaliska akademiens sammanträde d. 24 febr. invaldes till svenska ledamöter musikdirektör G. W. Björkgren, envoyén kammarherre C. O. Blomstedt, universitetskanslerssekreteraren v. häradshöfding O. Croneborg, k. preussiske kammarmusikern R. Hagemeister, ledamoten af hofkapellet Jos. Lang, tonsättaren O. Morales och läraren vid musikkonservatorium V. Wiklund. Till associéer valdes operasångerskan fröken Anna Karlsohn, hrr organisten och musikläraren L. Aug. Lundh och P. Palmén. Till utländska ledamöter valdes fru Sigrid Arnoldson, fru Ellen Gulbranson, hrr tonsättare Claude Debussy, Vincent d'Indy och Carl Goldmark, professorn dr Adolf Sandberger, direktör Felix Weingartner och organisten professor C. M. Widor.

Musiklifvets höjande i vårt land. Musikaliska akademien, som ämnar återkomma med sin begäran, om statsanslag för musiklifvets höjande, har ansett sig böra söka från utlandet erhålla upplysningar i ämnet utöfver hvad hittills stått akademien till buds. Akademien har därför ingått till ecklesiastikministern med anhållan om hans medverkan härtill. De länder från hvilka akademien önskar erhålla dylika upplysningar äro Amerikas förenta stater, Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna, Norge, Ryssland med Finland, Schweiz, Storbrittannien och Irland, Tyska riket samt Österrike-Ungern.

Upplysningarna skola afse hvilka åtgärder som från statens sida vidtagits för att befodra spridandet af god musik och särskildt för att göra sådan musik tillgänglig för folkets mindre bemedlade klasser samt inom dessa utveckla musiksinne och musikintresse; vidare i hvad mån kommunala anslag för detta ändamål utgå i större eller mindre städer samt huruvida och på hvad sätt föreningar eller enskilda verkat för spridande af god musik bland obemedlade.

Sångerskan frk. Gerda Fahlroth ger konsert d. 11:e ds i Vetenskapsakademien, under medverkan af violoncellisten Nini Wærner, som då för första gången, efter hvad vi tro, uppträder på en konsert här, samt pianisten frk. Aurora Molander.

Ignaz Friedman, den utmärkte pianovirtuosen, som vann så stor succès här i höstas på sina konserter, kommer d. 14 mars att ge en sådan i Musikal. akademien.

Folkmusikkommissionens upprop, förut omnämndt i Dagens Nyheter, har redan resulterat i flera frivilliga bidrag af värde. Nu i dagarna utgår uppropet, undertecknadt af bl. a. prins Eugen, i särtryck till ett stort antal personer i landet, hvilkas intresserade bistånd kommissionen hoppas kunna påräkna. Det är fråga om att undan förgängelse rädda det svenska folkmusikmaterialet och rationellt genomforska de olika landsändarna med detta syfte för ögonen. Alla bidrag insändas under adress Folkmusikkommisstonen, Nordiska muséet, Stockholm.

Göteborg. Med »Boccaccio» och fru Jungstedts gästspel afslutades Ranft'ska operettsejouren d. 28 febr. och dir. Selander ryckte in med sitt sällskap på Stora teatern.

Orkesterföreningens 4:e abonnemangskonsert d. 18 febr. gafs med biträde af lady Hallé och hade samma program som Konsertföreningens senast i Stockholm. Ork. För:s populära konsert d. 20 febr. hade följande program: 1. Cherubini: Uvertyr till »Vattendragaren»; 2 Saint-Saëns: Pianokonsert, G-dur (Wilma Hultgren); 3 L. Norman: Uvertyr öfver fosterländska melodier; 4. Sjögren: »Heliga tre konungars ökenvandring»; 5. Söderman: Ulfåsa-marsch. D. 2 mars gafs Symfonikonsert med fru Elna Tofft, dansk koloratursångerska, som solist, hvarvid utfördes: 1. Haydn: Symfoni, G-dur N:o 1 (Breitk. & Härtel); 2. Mozart: aria ur »Trollflöjten»; 3. Liszt: »Orfeus», symfonisk dikt; 4. Delibes: aria ur »Lakmé»; 5. P. Cornelius: uvertyr till »Barberaren i Bagdad.»

Från våra grannland.

Helsingfors. Febr. 19—28. Utom ett uppförande af »Stockflötarne» på Svenska teatern ha endast dramatiska pjeser denna tid förekommit på härvarande teatrar.

Af konserter har en sådan d. 20 febr. gifvits af fröken Irma (Ackté-) Tervani, hofoperasångerska i Dresden, en »Liederafton» med biträde af pianisten Merikanto som ackompanjatör, hvarvid hon utförde sånger af Saint-Saëns, Chopin (Mazurka), Vidal, Schubert, Dohnanyi, Peterson-Berger, Sibelius och Melartin. D. 21 febr. gaf Filharm. Sällskapet sin 8:e symfonikonsert med pianisten Harold Bauer som solist. Programmet upptog: 1. Borodin: Symfoni N:o 2, H-moll; 2. R. Schumann: Pianokonsert, Amoll; 3. Rameau: Balett-suite: »Fêtes d'Hebé.» Den 20 och 28 gaf Apostols hornorkester ett par större konserter i Societetshuset, där för öfrigt de »populära» konserterna gifvits som vanligt. En finsk sångare Väinö Sola konserterade d. 27 febr., utförande prologen ur »Pajazzo», scener ur »Tosca», »Bohème och Carmen» samt mindre sånger. D. 23 febr. gafs en Universitets-fest med anledning af »Kalevalas» 75-års-dag. Programmet utgjordes af 1. Marsch ur »Karelia» af Sibelius; 2. Föredrag af prof. Krohn; 3. Hymn af Rob. Kajanus till ord af Eino Leino; 4. Deklamation; 5. Vårt land. Den berömda Böhmiska stråkkvartetten annonserar ett par konserter här i början af mars.

Kristiania. Febr. 18—28. Nationalteatern har af pjäser med musik denna tid endast en gång uppfört »Aida», med frök. Agnes Hansen fortfarande som gäst. Fahlströms teater har af sådana fortsatt med att gifva Hans Majestät». En populär konsert gafs d. 23 febr. af sångerskan Elisabeth Munthe-Kaas och pianisten Fridtjof Backer-Gröndahl samt med fru Munthe Kaas-Sandvik som ackompanjatris. På programmet stod sånger af Kjerulf, Mendelssohn, Sinding, Grieg, Haarklou, och af pianonummer: Ecossaises af Beethoven-Busoni, Bagateller af Beethoven, Lieder ohne Worte af Mendelssohn, Schumanns Fantasie op. 17 och Ballad, G-moll, af Chopin. D. 24 gafs en visafton af Anna Norrie. Programmet upptog: 1. Vieilles chansons, 2. Albert Engström-visor.

Köpenhamn. Febr. 18—28. Kgl. teaterns pjeser med musik har denna tid utgjorts af »Hellig tre kongers aften» (musik af flere danska komponister), »Hoffmanns eventyr,» »Mästersångarne», »Liden Kirsten» och baletten »Blomsterfesten i Genzano». Casinoteatern har uppfört »Efteraarsmanöver» (»Höstmanöver»). Det Ny teater »Hans Majestät» och »Dollarprinsessan» (för 150:de gången). I mars väntas här premiären af en operett, »Damen från Nizza» af Bodansky med musik af Ziehrer i öfversättning af Charles Kjerulf. Cæciliaföreningen upprepade d. 23 febr. sin konsert till Rob. Schumanns minne (f. 8 juni 1810). Den 22 och 25 konserterade här den utmärkta violinvirtuosen Stefi Geyer, om hvilken Berliner Tageblatts musikreferent yttrat: »Hon är den största musiktalang jag träffat bland nyare tiders violinister». Pianoaftnar ha gifvits af Percy Grainger och Kaj Müller samt Dagmar och Viktor Bendix, en visafton af Henr. Dahl. — Den 16:de Paläkonserten d. 27 febr. gafs med biträde af konsertsångerskan fru Ottilie Eiler-Jensen och konsertsångaren L. C. Helsing samt sångföreningen »Arion». Programmet upptog: 1. Beethoven: Leonora-uvertyr N:o 3; Mozart: Susannas aria ur »Figaros bröllop» (m. ork.); 3. Lange-Müller: »Arion» (op. 60), komponer. till sångföreningen Arions 50 årsjubileum, för baryton med piano och orkester; 4. Sånger; 5. Sibelius: »Die gefangene Königin», ballad för blandad kör och orkester; 6. Glinka: Uvertyr till »Ruslan och Ludmilla.

Rättelser.

I Anteros' bref från Rom i förra numret böra följande rättelser göras. Sid. 27, sp. 2, r. 1 uppfr. står Ruggiero, läs Ruggero; sid. 28, sp. 1, r. 15 uppfr. står moderna, läs: medeltida; r, 3 ndfr. står: magnifica, läs: magnifika; sp. 2, r. 10 o. 11 utgå orden: exhumationen af

För Porträttsamlare

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flera årgångar, säljas billigt å tidningens expedition.

OBS.! Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen.

Tonminnen.

Melodiska Pianostycken.

Jubelpolonäs, Canzonetta, Gamla tider, Valse mignonne, God natt! af *Frans J. Huss.* Pris 1 kr.

Säljes och rekvireras hos *Svensk Musiktidnings Expedition, Kammakaregatan 6.*

Å **Expeditionen** och i **musikhandeln** finnes att tillgå

Schumann-Album

med porträtt af

Robert Schumann.

Pris kr. 1: 25.

Pianostycken: ***Inträde i skogen*** — ***Jägaren på lur*** — ***Fughetta*** — ***Småstycke*** — ***Fantasi-Dans*** samt sång: ***Folkvisa*** med svensk och tysk text.

OBS.! Vacker nyutkommen musik!

MENDELSSOHN-ALBUM

för piano, innehållande:

Klavierstück, Scherzo, Gondellied med *Felix Mendelssohn-Bartholdys* porträtt. Pr. Kr. **1: 25.**

I musikhandeln och på Svensk Musiktidnings Expedition.

Obs.! Värdefull musik!

För piano, två händer.

SCHERZO

af **Emil Sjögren**

tillegnadt fru *Valfrid Boxson Lind.*

Pris 1 kr.

SVENSK MUSIKTIDNINGS EXPEDITION, Kammakaregatan 6.

Albumblad.

5 Melodiska tonstycken

af

Adrian Dahl.

(Romans. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche triomphale). — ***Prisbeiönt musikbilaga*** — finnes till salu à 1 kr. å **Svensk Musiktidnings Expedition.**

Pianomagasin

Största lager af bästa **svenska** och **utländska** fabrikat.

OBS.! **Hufvuddepot** för **Kgl. Hofleverantörerna** ***Malmsjö*** o. ***Billberg, Uebel & Lechleiter, Schiedmayer*** samt Orglar från **Skandinaviska Orgelfabriken.**

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Bekväma betalningsvillkor.

☛ Stort lager af prima uthyrningsinstrumenter.

Gust. Pettersson & C:os A.-B.

Malmskilnadsg. 13, Stockholm.

Föreståndare

Dir. Albert Lindström.

Etablerad 1870.

R. T. 67 32. A. T. 78 31.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.

Kammakaregatan 6, I tr. öfv. gården.

Frans J. Huss.

Ludvig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok- och musikhandeln à **50 öre.**

Svensk Musiktidnings Expedition.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 30:de årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1910 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården,*** *i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor. I* ***landsorten*** *bäst å* ***posten.***

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.*

- Innehåll -

Franz Neruda (med porträtt). — Konserthus i Stockholm. En kommitté tillsatt för frågans lösning. — Chopin som komponist. (Efter Moriz Karasowski.) — Musik vid Rivieran, af Anteros. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten. — Från våra grannland. — Rättelser. — Annonser.

Tryckeriaktiebolaget Skandia, Stockholm 1910.